

Zoznam rozhodnutí o verejnom záujme

Povolenie na prechodný pobyt vo verejnom záujme

Číslo: 1Sža 2/2009

Krátky text: Verejný záujem je opakom súkromného záujmu, z povahy veci je možné odvodiť, že ide o taký záujem, ktorý je možné označiť za všeobecne či verejne prospešný, ktorého nositelia sú síce bližšie neurčení, ale aspoň rámcovo determinovateľní, a to okruhom či spoločenstvom osôb, ako tzv. verejnosť. Pokiaľ správny orgán dospeje k záveru, že došlo k stretu záujmu skromného s verejným, musí vo svojom rozhodnutí v prípade, že uprednostní záujem verejný, náležite odôvodniť, prečo došlo k jeho uprednostneniu.

Zachovanie stavby na súkromnom pozemku vo verejnom záujme

Číslo: I. ÚS 198/95

Krátky text: Čl. 11 odst. 4 Listiny základných práv a slobôd stanovuje, že vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práca je možné iba vo verejnom záujme, na základe zákona a za náhradu. Nie každý kolektívny záujem je verejný záujem spoločnosti (v tomto prípade „verejný“ záujem na zachovaní stavby parkoviska). Preto je nutné, aby bola veľmi dôkladne zvažovaná základná podmienka – či je obmedzenie nutné vo verejnom záujme. Ani každé parkovisko nie je automaticky stavbou zriadenou vo verejnom záujme.

V územnom konaní stavebný úrad sleduje verejné záujmy

Číslo: 6Sžp/17/2011

Krátky text: V územnom konaní stavebný úrad sleduje verejné záujmy a súčasne skúma ochranu vlastníckych práv. Stavebný úrad nesmie pri konaní opomenúť žiadneho vlastníka pozemku, pretože je to v rozpore s princípmi správneho štátu. Je povinnosťou stavebného úradu zistiť vlastníkov a známym účastníkom doručiť rozhodnutie o začatí konania, ako aj rozhodnutie vo veci samej. Ostatným je nutné doručiť informáciu verejnou vyhláškou na dočasnej úradnej tabuli na mieste, ktorého sa konanie týka.

Verejný záujem na ochrane životného prostredia

Číslo: 3Sžp 2/2008

Krátky text: Verejný záujem na ochrane životného prostredia ako základného predpokladu existencie ľudskej bytosti je mimoriadny a preto mu právny poriadok SR venuje zvýšenú pozornosť. V prípade stretu tohto verejného záujmu s výkonom niektorých práv jednotlivcom je prípustné výkon týchto práv obmedziť. Verejný záujem na ochrane životného prostredia je teda nad súkromné vlastnícke právo. Vlastník aj preto nesmie poškodzovať biotop chráneného druhu živočicha, ktorý je na jeho pozemku.

Verejný záujem na ochrane životného prostredia (ochrana drevín)

Číslo: 5Sžp/10/2009

Krátky text: Na zabezpečenie verejného záujmu na ochrane životného prostredia je prípustné obmedziť súkromné vlastnícke práva. K ich obsahu prislúcha aj právo na realizáciu stavby na pozemku. Pri tom je nutné brať do úvahy, že nielen stavebné konanie samotné, ale aj územné konanie predstavuje konanie o veci, ktorou môžu byť dotknuté záujmy ochrany prírody a krajiny. Stavebný úrad nesmie nechať tieto záujmy nepovšimnuté a vyjadrenie alebo iné stanovisko musí vyhodnotiť ako nevyhnutný podklad pre rozhodnutie.

Dodatočné povolenie stavby v rozpore s územným plánom a verejným záujmom

Číslo: 5Sžp/28/2011

Krátky text: Dodatočné povolenie stavby je možné iba vtedy, ak to nie je v rozpore s verejným záujmom. Dôkazné bremeno pritom znáša vlastník nepovolenej stavby. Ak je však stavba realizovaná v rozpore s územným plánom, ide o stavbu v rozpore s verejným záujmom chráneným stavebným zákonom. V konaní o dodatočnom povolení takejto stavby preto nemá zmysle ďalej skúmať súlad alebo nesúlad s verejnými záujmami chránenými osobitnými predpismi. Stavebný úrad preto nariadi jej odstránenie.

Účastníkom konania o výrube drevín je aj osoba hájaca verejný záujem

Číslo: 5Sžp/103/2009

Krátky text: Súčasťou ochrany životného prostredia je ochrana prírody a krajiny. Účastníkom konania o výrube drevín by nemal byť iba subjekt, ktorý sa snaží dosiahnuť vydanie súhlasu na výrub z komerčných dôvodov, zo súkromného záujmu (napr. výstavby objektu na svojom pozemku). Dôkladná ochrana prírody a krajiny si vyžaduje vstup do konania aj pre osoby, ktoré pred súkromným uprednostnia verejný záujem na ochrane prírody a krajiny.

Kategória: procesy rozhodovania o verejnom záujme

Právo na priaznivé životné prostredie majú aj združenia jednotlivcov.

Číslo: 5Sžp/41/2009

Krátky text: Právo na priaznivé životné prostredie nemajú iba jednotlivci, ale aj združenia jednotlivcov (občianske združenia). V zmysle Aarhuského dohovoru (medzinárodná zmluva, ku ktorej pristúpilo aj Slovensko) musia mať združenia prístup k možnosti súdneho preskúmania rozhodnutí o životnom prostredí. Aj keď národné legislatíva nepriznáva MVO účasť v konaniach, súdy musia vytvoriť možnosť súdneho preskúmania rozhodnutia.

Využívanie majetku na verejnoprospešné účely a nemožnosť uplatniť konkurz

Číslo: PL. ÚS 11/96

Krátky text: Využívanie majetku pre potreby verejného záujmu môže byť dôvodom na obmedzenie nielen vlastníckeho práva, ale aj ďalších práv alebo slobôd, uplatňovaním ktorých by tento majetok prestal slúžiť verejnému záujmu. Štát môže prijímať opatrenia na zabezpečenie, aby majetok slúžiaci potrebám verejného záujmu, zostal tak slúžiť ďalej, a to až pokiaľ nebude verejný záujem definovaný inak a iným spôsobom.

V mene verejného záujmu nie je možné ohrozovať zdravie osôb či životné prostredie.

Číslo: 6Sžo/395/2009

Krátky text: Pri konaní o dodatočnom povolení stavby stavebný úrad skúma súlad s verejnými záujmami, ktorými sa rozumejú záujmy chránené osobitnými zákonmi, všeobecne záväznými vyhláškami, nariadeniami, záväznými časťami noriem atď. Dôkazné bremeno preukázať, že stavba nie je v rozpore s verejnými záujmami, však má vlastník stavby, keďže sa dopustil porušenia zákona. Odôvodňovať záujem na povolení verejným záujmom zamestnanosti nie je možné, ak dochádza k poškodzovaniu zdravia či životného prostredia.

Verejný záujem na urýchlení využívania stavby nie je dostatočný dôvod na obmedzenie účasti v kolaudačnom konaní

Číslo: PL. ÚS 14/01

Krátky text: Snaha o urýchlenie kolaudačného konania vynechaním vlastníka pozemku môže byť motivovaná verejným záujmom na urýchlení začatia využívania hotových stavieb, to je však

nedostatočný dôvod na úplne zbavenie vlastníka pozemku, ktorý nie je stavebníkom, účasti na konaní. S výnimkou extrémnych situácií, vojny atď. a konaní, kde by účasť subjektu zmarila dosiahnutie účelu konania, je potrebné priznať účastníctvo v konaní každému, o koho právach sa bude rozhodovať.

V záujme verejného záujmu ochrany osôb je možné obmedziť právo vlastníť zbrane a strelivo

Číslo: PL. ÚS 15/06-95

Krátky text: Ústavný súd skúmal predpis, ktorý z hľadiska verejného záujmu mal zabezpečiť ochranu osôb pred neoprávnenými a neodôvodnenými útokmi zo strany osôb používajúcich zbrane a strelivo. Obmedzenia držby zbraní vychádzajú z verejného záujmu na ochranu života a zdravia občanov, preto z možnosti držať zbrane vylučuje osoby násilnej povahy alebo osoby inak nebezpečné sebe alebo svojmu okoliu.

V záujme zabezpečenia využívania pôdy je možné obmedziť vlastníkov pôdy v záhradkárskych osadách

Číslo: PL. ÚS 17/00-63

Krátky text: Pozemkovými úpravami sa sleduje dosiahnutie verejného záujmu usporiadania pozemkového vlastníctva s cieľom zabezpečiť udržateľné využívanie pôdy. Naplnenie tohto verejného záujmu je aj dôvodom, pre ktorý je v konaní podľa zákona o záhradkárskych osadách možné rozhodnúť o prechode vlastníckeho práva z vlastníka pozemku v zriadenej záhradkárskej osade na jeho doterajšieho užívateľa aj proti vôli samotného vlastníka.

Skúmanie pojmu verejný záujem (v súvislosti s kupónovou privatizáciou)

Číslo: PL. ÚS 33/95

Krátky text: Pojem verejného záujmu je právne vymedziteľný len vo vzťahu ku konkrétnemu základnému právu alebo slobode. Ak účel zamýšľaný obmedzením práva vlastníť majetok nie je možné dosiahnuť prostriedkami, ktoré zasahujú miernejšie do ústavou chráneného vlastníckeho práva, a ak verejný záujem je nadradený a objektivizovaný voči záujmom vlastníka, podmienku verejného záujmu možno pokladať za splnenú.“

V záujme zachovania prostredia a ochrany prírody je možné obmedziť obhospodarovanie lesov

Číslo: 21S/95/2011

Krátky text: Záujem na ochrane prírody a krajiny vyplýva o.i. aj zo Smerníc EÚ. Preto má prednosť záujem na zachovaní prostredia v národnom parku, resp. v danom prípade chráneného vtáčieho územia, ako aj územia celoeurópskeho významu pred obhospodarovaním lesov. Zákon o ochrane prírody a krajiny a predpisy vydané k vykonaniu tohto zákona sú osobitnými predpismi vo vzťahu k Zákonu o lesoch - práve týmito predpismi je vyjadrené aj zákonné obmedzenie vlastníckeho práva vlastníkov pozemkov v lesoch.

Právo podnikáť je možné obmedziť vo verejnom záujme

Číslo: PL. ÚS 7/96

Krátky text: Právo podnikáť sa v súkromnom záujme chráni ako spôsob obživy jednotlivca. Zároveň sa ním zabezpečuje verejný záujem na rozvoji podnikania ako dôležitého prvku trhového hospodárstva. Právo podnikáť možno obmedziť vo verejnom záujme - obmedzenie individuálneho vlastníckeho práva podzákoným predpisom je však v rozpore s Ústavou SR. Rovnováha verejného a súkromného záujmu je dôležitým kritériom na určovanie primeranosti obmedzenia každého základného práva a slobody.

Účel, na ktorý je majetok vyvlastnený, musí byť dodržaný.

Číslo: Appl. No. 40786/98, 2004 - Beneficion Cappella Paolini v. San Marino rozsudok z 13. 10. 2014

Krátky text: Ak dôjde ku obmedzeniu vlastníctva a individuálneho záujmu vo verejnom záujme na realizáciu nejakej činnosti (účelu), tento účel musí byť dodržaný. Ak sa činnosť nerealizuje a vyvlastnený majetok sa na daný účel nevyužíva, je riziko, že verejný záujem (účel) bol len deklarovaný, čo môže porušiť spravodlivú rovnovahu medzi verejným záujmom a individuálnym záujmom držiteľa majetku.

Pri zásahoch do pokojného užívania majetku musí štát skúmať záujmy vlastníka aj verejnosti.

Číslo: séria A108, 1986, č. 52 - Agosi v. Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska rozsudok z 24. 10. 1986

Krátky text: Zásahy štátu do pokojného užívania majetku (vrátane obmedzenia vlastníctva a vyvlastnenia) musia zachovávať požiadavku proporcionality medzi záujmom vlastníka a záujmom verejnosti. Musí sa skúmať či existoval rozumný vzťah medzi použitými prostriedkami a sledovaným účelom, alebo inými slovami, či bola docielená spravodlivá rovnováha medzi požiadavkami všeobecného záujmu spoločnosti záujmami jednotlivca.

Zásah do pokojného užívania majetku zo strany štátu nesmie byť očividne bez rozumného základu

Číslo: séria A98, 1986, č. 46 - Európsky súd - James a iní v. United Kingdom, rozsudok z 21. 2. 1986

Krátky text: Orgány jednotlivých štátov vzhľadom na svoju lepšiu znalosť svojich spoločností a ich potrieb sú v zásade v lepšej pozícii než medzinárodný sudca, aby posúdili, čo je verejný záujem. Pojem „verejný záujem“ je však nevyhnutne široký. Je prirodzené, aby zákonodarca disponoval určitou mierou diskrecie v určovaní, čo je vo verejnom záujme pri realizácii sociálnej a hospodárskej politiky, okrem prípadu, ak by úsudok bol očividne bez rozumného základu („without reasonable foundation“).

Pri rozhodovaní o verejnom záujme pri vyvlastnení je potrebné skúmať všetky záujmy (urýchlenie výstavby diaľnic)

Číslo: PL. ÚS 19/09-115

Krátky text: Verejný záujem je predmetom rozhodovania o určitej otázke, napr. o vyvlastnení, nie je možné ho vopred a priori stanoviť. Preto spadá zisťovanie verejného záujmu do právomoci moci výkonnej, a nie zákonodarnej. Verejný záujem skúmaný vo vyvlastňovacom konaní je predmetom správnej úvahy, zvažované sú najrôznejšie partikulárne záujmy, všetky rozpory a pripomienky. Z odôvodnenia rozhodnutia musí jednoznačne vyplynúť, prečo verejný záujem prevážil nad inými súkromnými alebo verejnými záujmami.

Vzťah práva vlastníť majetok a práva na priaznivé životné prostredie

Číslo: PL. ÚS 22/06-81

Krátky text: Základné práva a slobody sa môžu dostať do konfliktu. Každý konflikt vo vnútri systému základných práv a slobôd treba riešiť pomocou zásady spravodlivej rovnováhy. Výkon vlastníckeho práva je v záujme ochrany práv iných osôb limitovaný, pričom ústava stanovuje hodnoty, ktoré podliehajú ochrane pri výkone vlastníckeho práva: ľudské zdravie, príroda, kultúrne pamiatky a životné prostredie. Tieto hodnoty môže vlastník ohrozovať a poškodzovať iba v rozsahu zákona.

Vlastnícke právo a záujem ochrany a bezpečnosti

Číslo: PL. ÚS 23/06-61

Krátky text: Štáty môžu prijímať zákony, aby upravili užívanie majetku v súlade so všeobecným záujmom. Ústava od r. 2011 hovorí o možnosti zásahov do vlastníckeho práva, ak ide o opatrenie o.i. nevyhnutné pre bezpečnosť štátu, ochranu verejného poriadku, mravnosti alebo práv a slobôd iných.

Na ochranu verejného poriadku či zabezpečenie bezpečnosti platia občania dane, a preto nie je možné osobitne žiadať finančnú náhradu za tieto činnosti u iných subjektov (telekomunikačné firmy na odpočúvanie).

Vyvlastnenie je možné na základe zákona, ale nie priamo zákonom 01

Číslo: Pl. ÚS 24/08

Krátky text: Deklarovanie verejného záujmu v konkrétne určenej veci zákonom je protiústavné. Dochádza tým k zásahu zákonodarnej moci do výkonnej, ale obmedzuje sa tým aj právo na súdnu ochranu. Verejný záujem je treba nájsť v procese rozhodovania o určitej otázke (typicky napr. o vyvlastňovaní), a nie je možné ho priori stanoviť.

Verejný záujem musí byť možné odvodiť z cieľov, zmyslu a podstaty zákona, na základe ktorého sa obmedzujú individuálne záujmy

Číslo: PL. ÚS 26/00

Krátky text: Podmienkou deklarácie alebo realizácie verejného záujmu je, aby takýto záujem upravil zákon. Nie je však nutné, aby záujmy, ktoré sú obsahom zákona, boli explicitne vyhlásené za verejné – stačí, ak je toto možné odvodiť z cieľov a celkového zmyslu a podstaty zákona. Riešenie bytových potrieb občanov je záujmom súkromným, ale aj verejným, a v štádiu prechodu na trhové prostredie nemožno ponechať občanov živelnému pôsobeniu trhu. Preto musí byť trh s bytmi, aspoň do vybudovania fungujúceho trhového prostredia, štátom usmerňovaný.

V záujme zamedzenia drobenia pôdy (čo je verejný záujem) je možné prijať obmedzujúce pravidlá pre vlastníkov a dedičov

Číslo: PL. ÚS 36/95

Krátky text: Záujem na zamedzení drobenia určitých druhov pozemkov (lesných, poľnohospodárskych), nachádzajúcich sa mimo zastavaného územia obce je možné chápať ako verejný záujem. V dôsledku toho mohol štát zaviesť pravidlá na zamedzenie drobenia pôdy.

Kategória: definícia verejný záujem, verejnoprospešnosť

Podkategória: definícia - iné

Práva osôb vstupujúcich do vzťahov so štátom nesmú byť obmedzené výkonom verejného záujmu fungovania štátu do takej miery, že sa stanú iluzórnymi

Číslo: PL. ÚS 111/2011-61

Krátky text: Využívanie majetku pre potreby verejného záujmu môže byť dôvodom na obmedzenie vlastníckeho práva. Na druhej strane nesmie byť uplatňovanie tohto verejného záujmu neproporčné. Verejný záujem na zachovaní určenia majetku štátu na plnenie jedinečných a nezastupiteľných verejných úloh štátu je nespochybniteľný. Ústavne neudržateľným sa však stáva vo chvíli, keď charakter a spôsob jeho ukotvenia obmedzuje základné práva fyzických osôb alebo právnických osôb vystupujúcich v právnych vzťahoch so štátom do tej miery, že tieto základné práva a slobody nemožno primerane užívať, takže sa stávajú iluzórnymi.

Vyvlastnenie je možné na základe zákona, ale nie priamo zákonom 02

Číslo: Pl. ÚS 24/04

Krátky text: Neurčitý právny pojem „verejný záujem“ nesmie aplikovať zákonodarná moc, ale iba správny orgán, eventuálne následne súd. Správny orgán musí skúmať verejný záujem na základe rôznych partikulárnych záujmov. Tým, že Parlament v zákone označil rozvoj a modernizáciu konkrétnej vodnej cesty za verejný záujem, nedodrжал požiadavku všeobecnosti právneho predpisu, aplikoval neurčitý právny pojem v konkrétnom prípade, a zasiahol tak do právomoci moci výkonnej.

Pri rozhodovaní o zásahoch v záujme verejného záujmu je potrebné skúmať proporcionalitu

Číslo: séria A, 1982, č. 52 – Európsky súd - Sporrang and Lonroth v. Sweden, rozsudok z 23. 9. 1982

Krátky text: Pri každom opatrení, ktoré zasahuje do práva na pokojné užívanie majetku, sa musí posudzovať otázka, či takto bola dosiahnutá spravodlivá rovnováha medzi požiadavkami a záujmami spoločnosti (všeobecný záujem spoločnosti) na jednej strane a požiadavkami ochrany základných práv vlastníka na druhej strane. Zmyslom zásady proporcionality je individuálne a konkrétne posúdenie, či vlastník, ktorého majetok bol zásahom dotknutý, nemusí niesť individuálne nadmerné bremeno.

Medzi verejným záujmom a právom na využívaní majetku musí existovať rovnováha 01

Číslo: séria A, 1989, č. 163 - Európsky súd – Allan Jacobsson v. Sweden z 25. 10. 1989

Krátky text: Medzi verejným záujmom a právom na využívaní majetku musí existovať rovnováha. Jednotlivé štáty však môžu kontrolovať využívanie majetku v súlade so všeobecným záujmom prijatím takých zákonov, ktoré na tento účel považujú za nevyhnutné. Pri tom musí existovať rozumný vzťah primeranosti medzi použitými prostriedkami a cieľom, ktorý sa prijatím zákona sledoval.

Medzi verejným záujmom a právom na využívaní majetku musí existovať rovnováha 02

Číslo: Appl. No. 35014/97, 2006 - Európsky súd – Hutten – Czapska v. Poland z 19. 6. 2006

Krátky text: Zásah do vlastníckeho práva musí nielen sledovať legitímny cieľ vo verejnom / všeobecnom záujme. Medzi použitými prostriedkami a cieľom, ktorý sa má dosiahnuť prostredníctvom akýchkoľvek opatrení uplatňovaných štátom, musí navyše existovať primeraný vzťah proporcionality. Táto požiadavka je vyjadrená pojmom „spravodlivá rovnováha“, ktorá musí byť dosiahnutá medzi potrebami všeobecného záujmu spoločnosti a požiadavkami ochrany základných práv jednotlivca.